

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Utrùm deitas sit in objecto formali fidei divinæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

ARTICULUS II.

*Utrum veritas divina sit in objecto formali
fidei divinae.*

Nota 1. Veritas est id, propter quod revelans fide dignus est, hoc est, propter quod dignus est, ut ei revelanti, & testificanti aliquid, credatur; & consequenter veritas est id, quod constituit revelantis auctoritatem. Ut autem revelans sit fide dignus, & habeat auctoritatem in testificando, necesse est ut habeat duo vel in re, vel saltem in prudenti existimatione credentis. Primum est, ut non fallatur, hoc est, ut id quod revelat, concipiat sicuti est. Secundum est, ut non fallat, hoc est, ut non loquatur contra mentem. Primum pertinet ad sapientiam & rectitudinem intellectus, secundum ad bonitatem & rectitudinem voluntatis.

Veritas igitur includit duas perfectiones, unam ex parte intellectus, nempe sapientiam, cujus est concipere res sicuti sunt, alteram ex parte voluntatis, nempe bonitatem, cujus est velle sincere loqui. Hinc qui habet sapientiam, sed caret bonitate, ut diabolus; vel habet bonitatem, sed caret sapientia, ut homo idiota, non est verax. Hinc quod quis majorem habet sapientiam simul & bonitatem, eo magis est verax. Hinc quia Deus habet infinitam sapientiam cum infinita bonitate, est infinite verax.

Nota 2. Sicut Deus recte dicitur primum ens, quia est ens summum, perfectissimum, & infinitum in genere entis; ita recte dicitur veritas, seu veritas prima, quia est veritas summa, perfectissima, & infinita in genere veritatis; cum sit summè, perfectissimè & infinite sapiens ac bonus: ita ut omnino sit impossibile eum falli, aut fallere. Unde Deus habet summam in testificando auctoritatem, & quæ infinito intervallo superat omnem aliam auctoritatem creatam sive hominum, sive Angelorum, qui cum non nisi limitatam & defectibilem habeant sapientiam & bonitatem, naturaliter possunt, & secluso speciali Dei privilegio, falli & fallere.

Hinc testimonii divini gravitas summa, & supra quodcumque motivum scientificum, & quodcumque aliud testimonium præstantia & dignitas. Hinc testimonium divinum meretur assensum super omnia firmum, proindeque firmiorem quolibet assensu naturali, quantumlibet evidenti & scientifico. Hinc denique testimonium divinum aptum est movere in consensu cujusvis alterius motivi, quantumvis apparenter evidenter, & contra veritatem rei revelatae stantis; imò & in consensu cujusvis alterius motivi, stantis pro veritate rei revelatae, quantumcumque certitudinem & evidentiam veram, etiam experimentalem, habeat.

RESPONSIO.

Veritas divina est in objecto formali fidei divinae.

Prob. Nam illud est in objecto formali fidei divinae, quod est nobis ratio & motivum fidei divinae assentiendi rebus à Deo revelatis, propter divinam revelationem; seu, quod idem est, quod nobis est ratio & motivum credendi Deo aliquid revelanti & testificanti. Atqui veritas divina nobis est ratio & motivum credendi Deo aliquid revelanti & testificanti: nam credimus Deo aliquid testificanti, quia credimus eum nec falli, nec fallere. Ergo, &c.

Obj. 1. Veritas divina non est in objecto formali actus, quo v. g. creditur Incarnatio, quia Deus illam revelavit. Ergo, &c. **Nego ant. Probabis.** Ut veritas divina sit in objecto formali actus, quo creditur Incarnatio propter revelationem divinam, debet eodem illo actu credi, sicut & debet credi revelatio. Atqui veritas divina non creditur actu, quo creditur Incarnatio propter revelationem divinam. Ergo, &c.

Resp. Neg. min. Itaque actu illo, quo credo Incarnationem, quia Deus eam revelavit, tria credo, incarnationem; revelationem, & veritatem divi-

nam; incarnationem quidem propter revelationem & veritatem divinam; revelationem verò & veritatem divinam propter ipsam revelationem, quæ non solum explicita incarnationis, sed etiam virtualis & implicita sui ipsius & veritatis divinae revelatio est. Deus enim explicitè revelando incarnationem, simul virtualiter & implicitè revelat se revelare, & veracem esse, & ita veracem, ut nec falli possit, nec fallere. Unde possum uno & eodem actu credere incarnationem, revelationem incarnationis & veritatem divinam, credendo uno & eodem actu incarnationem propter revelationem incarnationis, & veritatem divinam, natura prius creditas propter ipsam incarnationis revelationem, ut est sui ipsius & veritatis divinae implicita revelatio.

Obj. 2. Veritas non est in objecto formali actus fidei, quo creditur Deum esse veracem, quia expressè revelavit se veracem esse. Ergo, &c. **Nego ant. Probabis.** Si veritas divina esset in objecto formali huius actus, veritas eodem actu bis crederetur. Item prius crederetur, quam crederetur eodem actu. Item in eodem actu esset objectum materiale & formale. Sed hæc omnia repugnant. Ergo, &c.

Resp. Nego min. Itaque eodem actu, quo credo Deum esse veracem, quia hoc ipse revelavit, bis credo veritatem divinam, semel implicitè & semel explicitè. Prius credo veritatem divinam implicitè, indirectè, & ut quo, quam eandem credam explicitè, directè & ut quod; sive, quod idem est, prius credo veritatem divinam, ut virtualiter & implicitè revelatam in ipsa revelatione, quam credam eandem veritatem, ut revelatam formaliter & in se ipsa. Unde in actu, quo credo Deum esse veracem, quia hoc ipse revelavit, veritas est simul objectum materiale, & formale inadequatum sui ipsius, diverso tamen modo sumpta: nam ut implicitè revelata, & motivis credibilitatis immediatius affecta, est una cum revelatione objectum formale sui ipsius, ut formaliter & explicitè revelata, & motivis credibilitatis remotius affecta. Pro quibus omnibus.

Nota. Cum Deus v. g. Rom. cap. 3. revelat se veracem esse, veritas divina bis revelatur, semel formaliter, explicitè, & in se ipsa, & semel virtualiter, implicitè & in ipsa revelatione: nam Deus formaliter & expressè testificando se esse veracem, simul virtualiter & implicitè testificatur se testificari, & in testificando nec falli posse, nec fallere: vel, si vis, simul testificatur virtualiter & implicitè, se ens summè sapiens & bonum hoc testificari.

Dices. Non potest credi Deus esse omnipotens, quia est omnipotens. Ergo nec credi potest esse verax, quia est verax. **Resp. neg. conf.** Ratio negandi est, quia revelatio divina non per omnipotentiam, sed per veritatem divinam necessariò conexa est cum veritate revelata. Unde veritas divina, non omnipotentia, nobis est ratio & motivum assentiendi veritati revelatae propter revelationem divinam.

ARTICULUS III.

Utrum deitas sit in objecto formali fidei divinae.

RESPONSIO.

Deitas non est in objecto formali fidei divinae.

Prob. Nam illud non est in objecto formali fidei divinae, quo præciso, aut etiam sive per possibile, sive per impossibile sublatum, adhuc habetur motivum planè sufficiens & proportionatum ad assentiendum per fidem divinam rebus revelatis. Atqui posito præciso & intellecto testimonio divino cum prima veritate, & præciso, aut etiam per impossibile, sublato deitate cum aliis perfectionibus divinis, habetur motivum planè sufficiens & proportionatum ad assentiendum per fidem divinam rebus revelatis: nam hoc ipso quod Deus est prima veritas; etiam si per impossibile non esset ens à se, omnipotens, &c. testimonium

Utrum motiva credibilitatis sint in objecto formali fidei divinae.

Nota. Motiva credibilitatis sunt argumenta, seu signa, quibus ita saltem suadentur revelatio & veracitas divina, ut propter illa intellectus prudenter judicet credi posse & honestum esse credere fide omnino indubitata & appetitativè summa, quod Deus revelaverit, & summè verax sit.

R E S P O N S I O.

Motiva credibilitatis non sunt in objecto formali fidei divinae.

Prob. Nam illud non est in objecto formali fidei divinae, quod neque immediatè, neque mediatè est ratio assentiendi per fidem divinam rebus à Deo revelatis. Atqui motiva credibilitatis neque immediatè, neque mediatè movent ad assentiendum per fidem divinam rebus à Deo revelatis. Ergo, &c. *Prob. min. 1.* Non movent immediatè: nam id quod movet immediatè ad assentiendum per fidem divinam rebus à Deo revelatis, est prima veritas revelans; & rebus à Deo revelatis assentimur immediatè propter necessariam connexionem, quam habent cum prima veritate revelante. 2. Non movent mediatè: nam si movent, certè quia sunt ratio credendi fide divina revelationem & veracitatem divinam, propter quas eodem actu creditur res à Deo revelata. Atqui hoc dici non potest: nam per actum fidei divinae creditur res à Deo revelata propter revelationem & veracitatem divinam, creditas propter ipsam revelationem, ut virtualiter supra se, & veracitatem reflexam. Ergo, &c.

Præterea, si motiva credibilitatis sunt in fide divina ratio formalis, propter quam creditur revelatio, tota certitudo fidei divinae fundatur in motivis credibilitatis. Atqui hoc falsum est. Nam assensus fidei divinae est super omnia certus, & consequenter certior omni assensu naturali, quantumvis evidenti ac necessariò. At talis non est, si certitudo ejus fundatur in motivis credibilitatis: nam motiva credibilitatis non possunt fundare assensum firmiter omni assensu naturali, quantumvis evidenti & necessariò: non enim possum esse certior de motivis credibilitatis, quam v. g. de existentia Solis. Superest igitur ut assensus fidei divinae resolvatur ultimò in revelationem divinam, in eaque tota certitudo fidei divinae fundetur. Et verò cum revelatio divina, supposito prudenti judicio de ejus credibilitate, sit propter infinitam eminentiam divinæ autoritatis digna assensu appetitativè firmissimo, apta est fundare totam certitudinem in actu fidei divinae requisitam, & ita supposito prudenti judicio de credibilitate revelationis divinae, potest voluntas auxilio gratiæ adjuta, efficaciter applicare intellectum elevatum, ad assentiendum objecto revelato propter revelationem & veracitatem divinam, & revelationi ac veracitati propter ipsam revelationem assensu super omnia firmo.

Obj. 1. Omnis assensus mediatu ultimò resolvitur in aliquam veritatem per se notam. Atqui assensus fidei divinae est assensus mediatu. Ergo resolvitur ultimò in aliquam veritatem per se notam, & consequenter resolvitur ultimò in evidentem credibilitatem revelationis. *Resp. neg. maj.* Itaque omnis assensus mediatu resolvitur ultimò in aliquam veritatem, vel per se notam, & evidentem ex terminis, vel per se obscuram, sed cui immediatè assentimur propter se ipsam. Sic actus fidei, quo credo Deum esse trinum, resolvitur ultimò in hanc propositionem per se obscuram, Prima veritas revelavit Deum esse trinum, creditam propter se, ut virtualiter supra se reflexam, ibi sistendo. Nam supposita evidenti credibilitate alicujus veritatis per se obscuræ, potest voluntas determinare intellectum ad assentiendum certò veritati illi immediatè & præcisè propter se, si nimirum utraque potentia speciali Dei auxilio adjuvetur, ut in fide accidit.

K 2 Dices.

nium ejus dignum est assensu super omnia firmo, quia hoc ipso testimonium ejus summam cum veritate rei testificatæ connexionem habet. Ergo, &c.

Obj. 1. Illud est in objecto formali fidei divinae, in quod fides divina ultimò resolvitur. Atqui fides divina ultimò resolvitur in deitatem, ut sic. Ergo, &c. *Resp. dist. maj.* Illud est in objecto formali fidei divinae, in quod fides divina resolvitur ultimò, tanquam in rationem ultimam formalem assentiendi, C. maj. In quod fides divina resolvitur ultimò, tanquam in rationem seu causam virtutalem essendi primæ veritatis, N. maj. Fides autem divina resolvitur ultimò in deitatem, tanquam in rationem seu causam virtutalem essendi primæ veritatis: nam prima veritas virtualiter oritur ex deitate. Unde querenti à me, quare credo Deum esse trinum, respondeo, quia prima veritas revelavit. Et ulterius querenti, quare Deus est prima veritas, respondeo, quia est ens à se. At fides divina non resolvitur ultimò in deitatem, tanquam in rationem formalem assentiendi propter primam veritatem; nam prima veritas revelans per se ipsam necessariò connexa est cum veritate rei revelatæ, & consequenter per se ipsam præcisè mover ad assensum rei revelatæ, & æquè & eodem modo mover, ac si per impossibile non fluere virtualiter ex deitate, hoc est, ac si non conveniret Deo ratione ascriptis, sed ratione alterius, putà immutabilis decreti nunquam mentienti. Hinc

Querenti à me, quare credo Deum esse trinum, respondeo me credere propter testimonium Dei. Querenti, quare credo Deum esse trinum propter testimonium Dei, respondeo me credere, quia Deus est prima veritas. Ulterius verò querenti, quare credo testimonio Dei, quia Deus est prima veritas, nihil respondere possum, quod sit mihi motivum intrinsecum credendi testimonio Dei propter primam veritatem. Unde fides, quæ credo Deum esse trinum, resolvitur in revelationem divinam, & primam veritatem, tanquam in rationem formalem totalem assentiendi; proindeque revelatio divina cum prima veritate, seu, quod idem est, prima veritas revelans est objectum formale totale fidei, quæ credo Deum esse trinum.

Obj. 2. Idem est objectum fidei & visionis beatificæ. At objectum visionis beatificæ est Deus, quæ Deus. Ergo, &c. *Resp.* Fidei divinae & visionis beatificæ idem esse materiale objectum principale, nempe Deum, quæ Deum. At non est utriusque idem objectum formale; sicut non est idem utriusque modus tendendi in objectum: nam fides divina est assensus mediatu, in Deum obscurè propositum tendens propter testimonium divinum; visio verò beatifica est actus intuitivus, tendens immediatè in Deum, ut in se est, clarè propositum. Unde propriè loquendo, visio beatifica non habet objectum formale; quia, cum sit clara & immediata intuitio Dei, fertur in illum, nullo alio mediante per modum objecti præcogniti, & quæ talis ad Dei visionem determinantis.

Porro quod de fide divina & visione beatifica dictum est, dici debet cum proportionem de fide divina, & theologica: nam Deus, quæ Deus, est materiale objectum principale utriusque: at non est idem utriusque objectum formale: assensus enim fidei divinae tendit in articulum revelatum propter immediatam connexionem, quam habet cum revelatione divina: assensus verò theologicus fertur in conclusionem propter connexionem, quam habet cum duabus præmissis secundum regulas Logicæ artificiosè dispositis, & quarum una revelata est, & altera naturaliter evidens; aut ambæ sunt revelatæ.